

SARA MEDBERG

Mariam

Helsingissä Kustannusosakeyhtiö Otava

Copyright © Sara Medberg ja Kustannusosakeyhtiö Otava, 2023

ISBN 978-951-I-40992-2

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2023

Soli Deo gloria

”Olkaa lujat, ja olkoon teidän sydämenne rohkea”

To Pierre Bouvier,
my inspiration

Prologi

MAALISKUU 1809, PORVOO

Viesti saapui keskiyöllä.

Susette säpsähti hereille kyökin uunin takana piikainkamarissa, jonka seinää tulisijan takamuuri lämmitti. Lähetin ratsun laukkaavat kaviot löivät kadun kivettyyn pintaan, ja kavuttuaan vuoteesta kurkistamaan ikkunasta Susette näki, että ilmassa leyhyvään ja huljuvaan viittaaan pukeutunut sanantuoja loikkasi hevosen selästä. Tallin suunnalta kompuroiva unisen näköinen renki Henrik otti ohjat, jotka saapuja heitti hänen suuntaansa. Saappaat iski-vät maahan, nopeat askelet lähestyivät pääovea, kolkuttimen iskut kaikuivat hiljaisen talon halki.

Ulkona satoi. Lumi oli suurelta osin sulanut, ja pisaroita ripsi ikkunalaseihin. Tuuli kovaa, Susette kuuli kuinka vihuri kohisi pihapuiden latvoissa. Oli pilkkopimeää, pilviverho peitti taivasta, eikä kuuta tai tähtiä näkynyt. Tavallisesti rauhallisella Porvoon sivukadulla sijaitsevaa pihaa valaisivat lyhdyt kuten tapa oli. Susette värisi vedon käydessä ikkunanpielistä huoneeseen. Sää oli kylmä ja viheliäinen. Hän kipaisi takaisin petiin vällyjen väliin. Ihanan lämmintä.

Hovimestari kiiruhti avaamaan. Susette kuuli hänen päättäväiset askelensa.

”Viesti herra Fernando Valencialle”, kuului lähetti sanovan.

”Joutuin nyt!” Taloudenhoitajatarmatami ilmestyi piikainkamarin ovensuuhun ja ravisti Susettea olkapäästä. ”Ylös siitä makoilemasta. Lähdet viemään juomaa herralle. Joutua nyt heräämään näin keskellä yötä”, taloudenhoitajatar päivitteli hienon gentlemannin osaksi tullutta kohtaloa. ”Herra tarvitsisi huomiseen pirteyttä.”

Susette katki hymyn. Herra Valencia ei vaikuttanut ihmiseltä, joka luhistuisi myöhäisestä valveillaolosta. Huomenna olisi kuitenkin tärkeä päivä, ja kaikkien piti saada leponsa. Kaupunki oli täynnä valtiopäivien avajaisiin saapuneita säätyläisiä, joiden oli määrä vannoa uskollisuuttaan keisari Aleksanteri I:lle, joka oli kutsunut päivät kokoon. Kyseessä oli myös tärkeä seurapiiritapahuma, ja Susette oli kuullut, että eräs tumma kaunotar oli aivan vallannut seurapiirien herrojen sydämet, ja tätä kutsuttiin Porvoon prinsessaksi.

Avajaistilaisuus pidettäisiin kaupungin tuomiokirkossa. Keisari antaisi hallitsijanvakuutuksensa ja Suomi liitettäisiin muiden kansakuntien joukkoon Venäjän alle, sen siirryttyä sinne Ruotsin hallinnasta. Ympäri Eurooppaa sodittiin, ja Susette oli kuullut tarinoita niin Ranskan sotaisasta keisari Napoleonista kuin Venäjän Aleksanteri I:stä, joka nyt oli voittanut sodan tästä Ruotsin itäisestä osasta. Susette oli nähnyt haavoittuneita sotilaita tarpeekseen, ja oli iloinen siitä, että taistelut olisivat nyt ohi.

Susette köynysi ylös vuoteesta ja veti häthätää päälleen puuvillapuvun ja esiliinan. Hänen saapuessaan kyökkiin matamilla oli toti odottamassa. Tottelevaisesti Susette otti sen. ”Missä herra on?”

Kyökin uunissa ritisi tuli, kipinöitä lensi hiljakseen ilmaan

avointen luukkujen raosta. Liedellä oli kattila, josta kohosi höyryä ja ihana tuoksu. Ikkunain takana pihan puolella oli mustaa, mutta tulen loiste ja pari kynttilää valaisivat keittiötä.

”Konttorissa”, kuului talousmatamin vastaus. Pyylevä emäntä hätisteli Susettea. ”Vikkelään, Susette. Hän on varmasti väsynyt.”

Ja kaikki haluavat tietää, mitä viesti sisältää, tulkitsi Susette mielessään. Kuluneet sota-ajat olivat olleet raskaita eikä Suomen sota vieläkään ollut kokonaan ohi, keskellä yötä saapuvat viestit eivät yleensä tienneet hyvää. Susette hissutti talon läpi herran konttorin suuntaan. Lähetti tuli häntä vastaan, matkalla kyökkiin saamaan lämmintä suuhunpantavaa. Epäröiden Susette koputti konttorin ovelle.

”Sisään”, vastasi ääni, joka oli yhtäikaa samettia ja soran karheutta.

Susette vilahti oven sisäpuolelle ja niiata niksautti. ”Herra, lähettivät tuomaan teille juotavaa virkistykseksi.”

Herra Fernando Valencia, joka oli ollut kaupungin silmätekeviin porvareihin lukeutuvan leskirouva Marian *établissementin* – kuten omistajatar hienosti kutsui täysihoitolaansa – vieraana viimeiset kaksi viikkoa, seisoi selkä Susetteen päin. Mies oli ollut ystävällinen, joskin etäinen palvelusväkeä kohtaan. Hän oli saapunut hoitamaan jonkinlaisia hallinnollisia asioita Ruotsin valtiaan puolesta. Hieman neuvottomana Susette asetti juomatarjottimen pienelle sivupöydälle. Hän oli juuri kääntynyt poistuakseen, kun huoneesta kuului ääni.

Susette pyörsi ympäri. Herra Valencia oli kasvot häneen päin, ja Susette kavahti miehen ilmettä. Herra Valencia oli yleensä hillitty, ei koskaan elelläkään paljastanut todellisia tunteitaan. Mutta nyt ilme oli kuin erämaa, silmien valo sammunut, tyhjä ja karu.

”Herra, voinko tehdä muuta?” Susette kuiskasi.

Herra Valencia astui muutaman askelen yhteen suuntaan, joi-
tain takaisin. Hänen kiihtymyksensä oli ilmeinen. Susette näki
tuskan etsattuna kasvoille, saman tuskan jonka oli nähnyt liian
usein näinä vuosina.

Herra Valencia veti käden tummien hiusten läpi, ja tummassa
harmaudessaan liki mustat silmät tuijottivat Susetteen kuin näke-
mättä häntä. Suupielen juonne puhui surusta, ja Susette käsitti
miehen olevan menetyksen runnoma.

Susetten myötätunto heräsi. Herra Valencian kurkusta pääsi
tukahtunut nyyhkäys. Tuo yksi ainoa ääni kävi suoraan Susetten
sydämeen. Hän tiesi, mitä on menettää. Ennen kuin ehti ajatella
mitä oli tekemässä, hän laski kätensä voimakkaalle olkapäälle.

”Aika tuo lohdun, herra”, hän sanoi.

Jokin nuoren tytön äänessä ilmeisesti tavoitti surun syövereihin
vajonneen miehen. Tämä kääntyi, ja vaistomaisesti Susette ojensi
molemmat kätensä lohduttaakseen miestä, kuten oli auttanut niin
monia sotilaita ja siviileitä näinä synkkinä aikoina. Herra Fer-
nando harppasi eteenpäin, kietoi käsivartensa Susetten ympärille
ja painoi kasvonsa neidon kaulakuoppaan. Susette halasi takaisin.

”Veljeni...” Epäselvä sana sai Susetten vetämään henkeä. Läheis-
ten menetykset olivat pahimpia. ”Hän on poissa.”

Herra Fernandon kädet vetivät Susettea lähemmäs. Mies hengitti
vaivoin. Susette silitti sotkuisia tummia hiuksia unohtaen piiän ase-
man, muistamatta muuta kuin että hänen edessään oli hätää kär-
sivä lähimmäinen. Hän oli vain tyttönen, kahdeksantoista vanha,
herra Fernando oli kuuleman mukaan kolmenkymmenen. Briljantti
upseeri Hänen Majesteettinsa armeijassa Ruotsin valtakunnassa,
monin kerroin palkittu. Suku oli puoliksi espanjalainen, puoliksi
Tukholmasta. Uskollisuus äidin pohjoista syntymämaata kohtaan
yhdessä kuningashuoneeseen liittyvien sukusiteiden kanssa oli saa-

nut herra Fernandon rientämään hätiin sodan syttyessä. Mies oli pitkä ja voimakasrakenteinen, pelkkää lihasta ja jännettä. Susette oli hoikka, pelkkä henkäys hänen rinnallaan.

Ja äkkiä herra Fernando ei enää ollut vain ahdistunut kanssaihminen. Hän oli mies, joka nosti päätään ja painoi etsivät huulensa Susetten omia, kokemattomia vasten. Hän suuteli tyttöä kuin hukkuva, kuin hänen henkensä olisi riippunut siitä. Kukaan ei ollut aikaisemmin toiminut niin Susetten elämässä, mutta sitenpä he olivatkin yleensä tienneet... asioiden olevan eri tavalla, päätti Susette nopeasti ajatuksissaan. Nyt Susette oli täällä piian ominaisuudessa.

Jotain niin epätoivoista ja samalla hellää, suostuttelevaa ja magneettista oli Fernandon kosketuksessa, että Susette vaistomaisesti avasi suutaan. Terälehdenpehmeät, täyteläiset huulet vastasivat herra Fernandon pyyntöön, silkka luontainen naiseus kertoi Susetelle mitä tehdä. Hän suuteli miestä, epäroimattä ja ihastuksesta henkäisten, vahvojen, suurten käsien liukuessa pitkin hentoa vartaloa, aikaansaaden väristyksiä jotka pyyhkivät Susetten mielestä kaiken kurjuuden, kaiken muun kuin tuntemukset jotka kuohusivat hänen lävitseen.

Herra Fernando painoi häntä itseään vasten, eikä Susette ollut tiennyt maailmassa olevan mitään niin ihanaa. Pois pyyhkiytyneitä olivat ajatukset pidättyväisyydestä ja nuorten neitojen käytösvaatimuksista.

”Mitä minä teen?” Herra Fernando päästi Susettestä äkkiä kuin olisi polttanut itsensä ja kääntyi kannoillaan. Hän nosti käden silmilleen. ”Verhoa itsesi.” Ääni oli pingottunut, kuin mies olisi kokenut sisäistä taistelua.

Tärisevin käsin Susette oikoi asuaan, joka oli liukunut olkapäältä hiukan syrjään paljastaen samettista hipiää. ”En minä pan-

nut pahakseni, herra”, hän uskaltautui kuiskaamaan. Muuta hän ei sentään rohjennut sanoa.

”Sinä olet vain neitonen, alempisäätyinen. Minä olen...” Herra Valencian ääni katkesi. Hän nojasi käsiään kirjoituspöytänsä, selkä Susetteen päin. Tyttö näki lihasten liikkuvan paidankankaan alla ja tajusi vasta nyt, että mies oli paitahihhasillaan, vailla herrasmiesten käyttämää hännystakkia ja kravattia. Käsi, joka oli voimakas mutta liikkui hämmästyttävällä eleganssilla, viittasi kohti ovea. Mies ei luonut Susetteen enää katsettakaan. ”Poistu”, hän käski. Hengitys oli ankaran työlästä.

Susette niiasi ja kipaisi kohti ovea, ei kuitenkaan ennen kuin oli ehtinyt nähdä vilauksen pöydällä olevasta mustareunaisesta surukirjeestä, jossa ruotsin kielellä annettiin tiedoksi herra Valencian vanhemman veljen menehtyminen eräässä manner-Euroopan taistelussa. Loppuun oli kirjoitettu koristeellisella, lentävällä käsialalla asiainhoitajan signeeraus ja painettu sinetti, jossa oli suvun aatelisvaakuna.

Herra Fernando Valencia oli nyt – tosiasiaa ja välittömästi ylennyksen saaneena – Santiago-Blancon ruhtinas ja samannimisen *castillon* eli linnan haltija.

Luku 1

KESÄKUU 1817, MEDEVI

”Ei, älkää viekö häntä!” Mariam Solina heittäytyi kohti miehiä, jotka olivat tarranneet hänen veljeensä ja parhaillaan raahasivat tätä pois päin suositun eteläruotsalaisen Medevin kylpyläalueen halki. ”Hän ei ole tehnyt mitään väärää.”

”Veljeänne syytetään salaliitosta Hänen Majesteettiaan kunin-gasta vastaan”, kommentoi vankkarakenteisempi vangitsijoista samalla kun turhia varomatta sitoi köyden Benjaminin ranteiden ympärille.

”Todisteet ovat raskauttavat”, täydensi toinen univormu-pukuinen mies pilkkaa kasvoillaan. Molempien harmaista asuista ja komeiden epolettien, hopeanauhojen sekä kiiltävien nappien puutteesta päätellen kyseessä olivat tavalliset sotamiehet, jotka oli lähetetty hoitamaan jonkun muun likainen työ. Miesten kapeat miekat ja kiväärien pistimet näyttivät kuitenkin pelottavan tehokkailta.

”Päästäkää hänet heti menemään!” Mariam huusi. Välittämättä siitä, että oli pukeutunut pelkkään yöpukuun tai siitä, että tummat hiukset olivat vapautuneet yöksi järjestetyltä letiltä, hän tart-

tui Benjamiiniin ja koetti riistää hänet raakalaismaisten sotilaiden otteesta.

”Sisko, laske irti”, sanoi urhea nuori mies matalasti. ”Kaikki järjesty.” Hänen tummat silmänsä loistivat oikeutettua vihaa, mutta Benjamin ei ollut mikään pelkuri. Hän kohtaisi kohtalonsa pystyssä päin.

”Siinä kuulette”, kommentoi jättiläinen – kuten Mariam ajatuksissaan oli alkanut kutsua isompaa miehistä – ja sysäsi Maria-min tieltään. ”Hän tahtoo lähteä mukaamme.”

”Ja suoraan vankilaan pääseekin”, nauroi jätin kumppani ja varmistusti, että sitomisköyden solmu piti. ”Kyllä asiat järjestyvät, herra Solina”, hän lisäsi julmasti. ”Saatte luultavasti maksaa hengellänne siitä, mitä olette tehnyt.”

”Ei”, huusi Mariam nyyhkyttäen ja rynnisti uudelleen kauheita, keskellä yötä heidän asuinsijaansa ilmaantuneita hahmoja vastaan. Miehet olivat rysäyttäneet oven sisälle voimakeinoin, repäisseet Benjaminin vuoteesta ja aikoivat muutta mutkitta kadota pimeyteen saaliineen. Sitä ei saanut tapahtua!

Mikä ikinä olikaan johtanut veljen pidättämiseen, kyseessä täytyi olla erhe. Veli ei ollut koskaan tehnyt mitään epäkunniallista. Hyvänen aika, he eivät olleet olleet maassa enempää kuin joitakin kuukausia matkattuaan sitä ennen isän kanssa ympäri maailman meriä. Vain yhdelle matkalle sisarukselle eivät olleet lähteneet mukaan, ja se oli jäänyt isän viimeiseksi aluksen haaksirikkouduksena. Isä oli ollut göteborgilainen alempaan aateliin kuulunut suurkauppias, äiti persialaisen ylimyksen tytär, jonka isä oli kohdannut ja nainut kauppatyömatkoillaan. Äiti oli menehtynyt kuumetautiin vuosia sitten, ja nyt, isän kuoltua, sisaruksilla oli vain toisensa.

Jättiläinen tarttui lapionkokoisella kourallaan lujasti Mariamia ranteesta.

”Te estätte oikeutta tapahtumasta, neiti”, mies murahti ja heitti halveksuvan katseen Mariamiin. Jättiläisen käsi puristi edelleen Mariamia ranteesta ja suuressa kädessä kimalsi kuunvalossa sormus, jonka kuvio kiinnitti Mariamin huomion. ”Vai haluatteko seurata veljenne mukana?”

”Mariam, anna olla”, vetosi Benjamin, ja ensimmäistä kertaa Mariam näki pelkoa hänen silmissään. Salamankirkkaasti Mariam ymmärsi, että veli pelkäsi hänen päätyvän näiden sivistymättömien raakalaisten käsiin. Vastahakoisesti Mariam lakkasi rimpuilemasta mieltiäkseen seuraavaa siirtoaan. Mies päästi otteensa Mariamin kivistävästä ranteesta.

Mariam ja Benjamin – iät kaksikymmentäseitsemän ja kaksikymmentäyhdeksän – olivat tulleet Medeviin juomaan terveellisenä pidettyä kaivovettä. Kauan he olivat surreet isäänsä tämän matkan ajaksi vuokratussa talossa Tukholmassa, mutta sitten päättäneet koettaa jatkaa elämää. Isä ei liikkuvaisen elämänsä takia ollut pitänyt pysyvää asuntoa Pohjolassa. Käynti Medevin virkistyspaikassa oli tuntunut hyvältä alulta uudelle elämälle. Kaikeksi onneksi Mariam ja Benjamin tulivat taloudellisesti hyvin toimeen.

Mariam oli ollut ihastuksissaan saadessaan vieraila terveyslähdealueella, aivan kuin sankarittaret hänen suosikkikirjailijattarensa Jane Austenin kirjoissa tapasivat tehdä. Tosin Medevi oli melko vaatimaton englantilaiseen Bathin kaupunkiin verrattuna. Siellä romanttiset seikkailut vaikuttivat odottavan joka nurkan takana. Täällä kuitenkin oli terveyskaivo ja iloista seuraa. Kaupunkiin kokoontuivat niin valtakunnan ylhäiset asukkaat kuin ulkomaista aatelistoakin hakemaan parannusta vaivoihinsa.

Nyt pittoreskit rakennukset olivat hiljaisia heidän ympärillään leppeässä, hopeanhohtoisessa kesäyössä. Niin kutsutun Korkeakaivon – joka oli elegantti, suorakaiteen mallinen rakennus ja

jossa itse terveyskaivo sijaitsi – siluetti häämötti mäen alla. Asutuskeskittymän kirkon eleettömän puhdaslinjaiset, valkeaksi kalkitut seinät himersivät puolipimeässä, tuonnempana näkyi suuri seurapiirisalonki, jossa oli tanssiaissali. Alueen läpi kulki kivimurskalla päällystetty tie, jonka varrella riveissä seisoivat viihtyisiä puutaloja, joissa kylpylävieraat asuivat. Täysikuu valoi kalpeaa valoaan näkymän ylle.

Yö oli hiljainen, luultavasti enemmän sen takia, ettei kukaan kaivovieraista uskaltanut tulla katsomaan mitä tapahtui kuin siksi ettei kalabaliikki olisi herättänyt heitä. Näinä rauhattomina aikoina – viimeisimmästä vallankaappausyrityksestä oli vain puoli vuotta aikaa – kalterein varustetuilla ikkunoilla koristetut vaunut iskostivat harkintaa rohkeampiinkin henkilöihin. Valtakuntaa kiersivät hurjat huhut siitä, miten salaliittolaiset olivat joulunalusjuhliissa Strömsholmin linnassa koettaneet hankkiutua eroon valtakuntaa ikääntyneen kuninkaan asemesta hallitsevasta adoptoidusta kruununprinssi Kaarle XIV Juhanasta, joka oli syntyjään ranskalainen marsalkka Jean Baptiste Bernadotte. Kerrottiin, että muuan rohkea lakeija oli pelastanut valtiaan.

Mariam oli varma siitä, että valpas yleisö seurasi tapahtumia pitsiverhojen takaa.

”Sisään siitä”, komensi jätin toveri Benjaminia.

Mariaminkin kaikki hyvät aikomukset katosivat tuhkana tuuleen kun hän näki, että veli tönäistiin sisälle vaunuihin niin että tämä löi itsensä vaunujen oven kamanaan. Kalpeana, mutta sanaa sanomatta Benjamin hilautui istuvaan asentoon.

”Teillä ei ole mitään oikeutta”, Mariam kirkui ja oli juuri ottanut vauhtia tehdäkseen rynnäkönn ajoneuvoon ennen kuin sen ovet sulkeutuivat, kun hän äkkiä kuuli takaansa nopeita askelia. Joku kietaisi käsivarren Mariamin vyötärölle ja sai hänet pysähtymään.

”Uh!” Henki puristui Mariamin keuhkoista.

”Rauhoittukaa, neiti Solina”, kuuli hän tumman äänen sanovan korvaansa. Käsi, joka painui Mariamin vatsaa vasten, oli kuin puhdasta terästä.

Mariam taisteli kuin villikissa. Oliko miehillä vielä yksi apuri, joka oli piileksinyt varjoissa? Mariam ei halunnut, että hänet yhdessä Benjaminin kanssa retuutettaisiin paikalta. Kuka auttaisi heitä, jos hänkin riutui pois pimeässä vankiluolassa?

”Siitä saatte”, mekasti jätti ja heitti Mariamiin pahansuovan silmäyksen. ”Sanokaa hyvästit petturiveljellenne. Tapaatte varmasti seuraavan kerran hänen hautajaisissaan. Kiitos avusta, herra paroni”, hän lisäsi miehelle, joka piteli Mariamista.

Herra paroni? Kyseessä täytyi olla muukalainen, joka oli muuttanut vieraiseen taloon edellisenä päivänä. Mariam ei ollut ehtinyt tarkistaa vieraskirjaa, jota säilytettiin Korkeakaivon rakennuksessa, ja johon kaikki kävijät kirjoittivat nimensä. Hän oli kuitenkin kuullut yhden leipomon piioista kutsuvan miestä paroniksi toimittaessaan tälle juuri leivottua ranskanleipää aamulla. Miehellä oli hienot, ylväät piirteet ja fysiikka, joka toi mieleen antiikin kreikkalaisen patsaan. Mariam tunsu selkäänsä ja jalkojaan vasten puristuvan lihaksikkaan kehon ja huomasi, että mies oli lähituntumassa yhtä atleettinen kuin miltä näytti.

”Antakaa minun mennä”, huusi Mariam kyynelet poskia pitkin valuen. ”Minun täytyy estää heitä.”

”Teidän täytyy ottaa järki käteen”, mutisi paroni niin lähellä Mariamin korvaa, että väristykset kiirivät Mariamin selkärankaan pitkin. ”Tämä näytös ei auta veljeänne.”

Mariam oli liian kiihdyksissään kuunnellakseen ja onnistui riisitäytymään irti juuri kun kalterein varustetut takaovet armotta lyötiin kiinni ja sotilaat hyppäsivät kuskipukille. Ajopiiska napsahti

ilmassa hevosten yläpuolella, vaunut keinahtivat ja lähtivät rullaamaan rakennusten välissä ojentuvaa tietä pitkin. Pölyä nousi tyyneen yöilmaan, se sekoittui maanpinnan yläpuolella häälyviin sumuharsoihin.

”Benjamin”, itki Mariam ja kiiruhti etääntyvien vaunujen perään, paljain jaloin ja yöpuvun helmat lepattaen. ”Sinun täytyy taistella. Älä jätä minua!”

Mariam juoksi ja juoksi, mutta veljen mukaansa ryöstäneet miehet yllyttivät hevoset laukkaan. Mariam ymmärsi, ettei hän ikinä saisi vaunuja kiinni. Mikä vielä pahempaa, Mariam kuuli jonkun – epäilemättä itsepintaisen paronin – seuraavan, ja viimeiset voimansa pinnistäen hän lisäsi vauhtia. Kylkeen pisti ja Mariam oli pyörtymäisillään hapen puutteesta.

”Nainen, pysähtykää”, huusi paroni hänen takanaan.

”Mitä te tahdotte minusta”, läähätti Mariam olkansa yli. Hänen käsityksensä mukaan vähäpukeisia naisia yöaikaan jahtaavilla herroilla harvemmin oli hyviä aikomuksia.

”Koetan pelastaa teidät itseltänne.”

”Uskokoon ken tahtoo”, Mariam mutisi. Yöilma hyväili hänen poskiaan hänen kiittäessään hengästyneenä eteenpäin. Keuhkot olivat pakahtumaisillaan ponnistuksesta.

Samalla hetkellä jotain välkähti kaukana tiellä yhä erottuvien vankivaunujen kupeessa. Mariam räpäytti silmiään hämmästyneesti. Mikä se oli?

Lyhyt tarkkaamattomuuden hetki riitti. Mariamin jalat soteutuivat yöpukuun, epätoivoisen silmänräpäyksen ajan hän haki tasapainoa ja kaatui sitten oikosenaan maantien hiekkaan ja soraan.

Seuraavassa sekunnissa takaa-ajaja heittyi hänen päälleen ja Mariam kieritettiin pientareelle ammusten viheltäessä heidän

päidensä yli. Etäisyyden päästä kuului ääniä, jotka epämiellyttävästi muistuttivat laukauksia.

Olivatko sotilaat ampuneet häntä kohti? Aseistautumatonta naista?

Mariam oli järkyttynyt. Kuljeksivatko kruunun miehet Pohjolassa ympäriinsä ahdistellen viattomia siviileitä? Mistä ihmeen kunnianttomista roistoista oli kyse? Monissa muissa paikoissa sellaista ei ikinä olisi suvaittu. Väärintekijät olisivat saaneet katkerasti katua. Minkälaisessa barbaarisessa paikassa teillä ei voinut liikkua turvallisesti? Mariam viis veisasi siitä, että hänen hetki sitten suorittamansa teot oli saatettu tulkita järjestysvallan vastustamiseksi. Benjaminhan ei ollut tehnyt mitään laitonta!

Pölyn, ruohonkorsien ja maasta pölyävän mullan sekamelskan läpi Mariam näki, että vaunut olivat enää epäselvä läikkä, joka katosi tien mutkan taakse.

”He tappavat veljeni!” Mariam haukkoi henkeä. ”Minun on seurattava.”

”Te ette voi auttaa jos he ensin tekevät lopun omasta elämästänne”, vastasi mies Mariamin päällä tuimasti. ”Sattuiko teihin?”

”En usko”, sanoi Mariam koettaen saada hengityksensä tasaantumaan.

”Kasvoistanne tulee verta”, sanoi mies hampaat yhteen purtuina.

”Se on vain naarmu”, vakuutti Mariam, joka oli iskenyt poskensa katusoraan kaatuessaan.

Paroni mutisi jotain ja Mariam värisi kuullessaan äänen jääkylmän sävyn. Hänen päällään ei koskaan ennen ollut ollut niin paljon lihaksikasta miestä. Paronin suurikokoinen hahmo painoi Mariamin kasteen verhoamaa niittyruohoa vasten, jonne hänen pelastustoimenpiteensä oli heidät toimittanut. Miehen suuren kehon lämpö tihkui ohuen valkean yöpuvun läpi. Mariam rekis-

teröi hajamielisesti, että mies oli täysissä pukeissa ja kantoi herasmiehen vaatteita: eleganttia hännystakkia, häikäisevänvalkoista paitaa, tyylikkäästi brodeerattua liiviä, ammattimaisesti solmittua kravattia sekä tyköistuvia beigejä housuja.

Samalla hetkellä tilanteen hirveys iskeytyi hänen tajuntaansa. Mitä hän oikein oli tekemässä räpistellessään tuntemattoman heran alla tämän vaatevalintoja pohtien, kun Benjamin oli vaarassa. Sielunsa silmin Mariam näki, kuinka veli retuutettaisiin sydämettömän tuomarin eteen, joka langettaisi ratkaisevan tuomion. Mikäli Benjamin edes saisi oikeudenkäyntiä. Pidätyksen suorittaneet raakalaiset olivat näyttäneet siltä, että saattaisivat hyvinkin hankkiutua saaliistaan eroon matkan varrella ilman tunnontuskia. Jättiläisen sormuksen epätavallisen kaiveruksen kuva vilisti Mariamin silmien editse. Missä hän oli nähnyt sen aiemmin? Ja saiko armeijassa pitää koruja? Mariamin mieleen nousivat kertomukset rikollisryhmistä, jotka kerta toisensa jälkeen olivat uhanneet diplomaatteja ja ylimyksiä. Isä oli ollut tärkeä henkilö...

Sokean paniikin aalto hyökyi Mariamin yli ja hän yritti kiemurrella vapaaksi.

”He eivät olleet sotilaita”, ähkäisi hän säikähdyksissään.

”Neiti Solina.” Ääni kuului kuin etäisyyksien päästä, paronin ote tiukkeni. ”Mariam, kuunnelkaa minua. Oletteko nähnyt miehet aikaisemmin?”

Terävä kysymys ei kuitenkaan saanut vastausta, sillä ainut mitä Mariamin päähän mahtui oli ihmetys siitä, mistä paroni tiesi hänen nimensä. Vieraskirjasta tietysti, tajusi Mariam sitten. Mutta ei ollut mitään takeita siitä, että mies oli luotettava. Ehkä paronin tehtävänä oli estää Mariamia auttamasta veljeä. Mariam löi, potki ja sätki päästäkseen vapaaksi.

”Pikku tyhmyri”, mutisi paroni. ”Rauhoittukaa, daami.”

Sanoilla ei ollut mitään vaikutusta Mariamiin.

Kesäniityn tuoksu ympäröi heitä.

”Mikä on nimenne?” Mariam läähätti lopulta. Hänen ajatuk-sensa tuntuivat hitaasti selkenevän. Hän sai palkinnokseen valkean hammasrivistön välähdyksen hämärässä.

”Paroni William Månestråle af Sandstrup, palveluksessanne”, ilmoitti mies. ”Tanskan kruunun uskollinen palvelija.” Månestråle – kuunsäde! Kuinka runollinen nimi.

Silmänräpäyksen ajan he katsoivat toisiaan. Miehen silmät vivahtivat hopeaan, hiukset olivat niin vaaleat, että ne toden totta toivat mieleen kehrätyt kuunsäteet. Unikko ja laventeli loistivat ja tuoksuivat yössä heidän ympärillään, tähtien kalpeaa valoa siilautui heidän päälleen, uninen kyyhkynen kuhersi jossain.

Sitten paroni Månestråle nousi notkeasti jaloilleen yhdellä tehokkaalla liikkeellä ja veti Mariamin mukanaan.

”Meidän on lähdettävä matkaan viipymättä.”

Luku 2

Neiti Susanna Brandt työnsi tukholmalaisen kauppapuodin oven auki olkapäällään ja hivuttautui sivuttain ulos samalla kun koetti nähdä yli pakettivuoren, jota kannatteli sylissään. Vaunuja jyristeli ohi suositulla Drottninggatanin kauppakadulla. Niiden lomassa puikkelehti kävelijöitä: herrasväkeä ostoksilla hienoissa liikkeissä lakeijat tai piika vanavedessään, ja korkeampia palvelijoita omin päin suorittamassa hankintoja työnantajilleen. Talojen kiviset seinät huokuivat viileää lämmenneeseen säähän. Tuonnempana kadun päädyssä välkehti safiirinsininen vesi Drottninggatanin poikki kulkevan rantakadun takana. Siellä meni Norrströmin virta eli Mälaren-järven pääasiallinen Itämereen johtava lasku-uoma.

Tukholman ilma on aina omanlaisensa, pohdiskeli Susanna henkäistessään syvään. Siinä oli jotain kirkasta, raikasta ja meren läheisyydestä kertovaa. Samassa Susanna havaitsi unohtaneensa ridikyylinsä eli pienen käsilaukkunsa myymälän tiskille. Hän pyörsi takaisin ja onnistui vinottain kumartumalla nappamaan sen toiseen käteensä irrottamatta otettaan muusta kuormasta. Miksei hän ollut antanut lakeijan tulla kanssaan sisälle kuten mies oli pyytänyt?

Susanna oli kuitenkin halunnut tuntea olevansa omin voimin pärjäävä nainen, eivätkä sellaiset tarvinneet lakkaamatta miehiä itseään palvelemaan, olivatpa nämä työläisiä tai hienoja herroja. Susanna piti moderneista ajatuksista, joiden mukaan mies ei ollutkaan kaiken keskipiste ja naiset määrätty avuttomia sivuosia esittämään. Niinpä hän oli käskenyt vaunujen, kuskin ja lakeijan odottaa puodin edessä – päätös, jota hän tällä hetkellä hieman katui. Mutta vain hieman. Tuntui hyvältä pärjätä itseksensä.

Ridikyyli epävarmasti kahden sormen varassa roikkuen ja ostospinoa kannatellen Susanna tunnusteli sievään kenkään kätkeyllä jalallaan kaupan ulkorappusia. Ah, siinä oli ensimmäinen! Varovasti askel kerrallaan hapuillen Susanna laskeutui portaita mukulakivikadulle. Taivas kaartui häikäisevän sinisenä keskustan talojen kattojen yllä, auringonsäteet valaisivat päivää. Susanna oli päättänyt aloittaa isän toivomien päivälliskutsujen valmistelut ajoissa.

Oli suuri vastuu kahdenkymmenenkuuden ikäiselle neidolle – tai ehkä hänen olisi pitänyt sanoa ikäneidolle, avioliitto vaikutti enenevässä määrin saavuttamattomalta – vastata yksin isä eversti Brandtin kaltaisen korkean sotilashenkilön talouden hallinnoinnista. Isän toimenkuvaan kuului, että hänen täytyi viihdyttää seurapiirien kermaa ja pitää yllä kontakteja. Koska äiti oli menehtynyt vuosia sitten, lankesi Susannan osalle emännöidä taloutta ja tilaisuuksia. Se oli epätavallinen tehtävä naimattomalle neidolle, mutta isä oli aina kannustanut tytärtään toimeliaisuuteen.

Selviän näistäkin kutsuista, Susanna vakuutti itselleen ryhtyen jälleen uuteen sisäiseen kannustuspuheeseen, jonkalaisia hän tapasi pitää itselleen tuon tuosta. Olen tehnyt sen monta kertaa aiemmin. Piti vain suunnitella kutsuvieraslista, istumajärjestys sekä ohjelmaa kuten musiikkia tai runonlausuntaa, ja kaikki sujui kuin tanssi. Tanssista puheen ollen sitä ei onneksi tarvitsisi järjestää, sillä

kyseessä oli melko yksinkertainen tilaisuus, jonka varsinaisena päämääränä oli yhteyksien solmiminen ja lujittaminen.

Isä oli liian kiireinen huomatakseen juuri muuta kuin työvelvoitteensa ja jätti Susannan enimmäkseen omiin oloihinsa, vaikka olikin kiintynyt tyttärensä. Hän luotti siihen, että Susanna sai kaiken onnistumaan. Ja niin Susanna aina saikin, oli saanut jo hyvän aikaa. Susanna arveli, ettei isä koskaan ollut oikein toipunut heille molemmille rakkaan *Mamanin* menetyksestä. Susanna huokaisi. Hän olisi mielellään tehnyt ostoksia yhdessä äidin kanssa. Se ei nyt kuitenkaan tullut kyseeseen, joten hänen piti pärjätä.

Mietteet katkesivat Susannan alkaessa edetä pitkin katua kohti aateliskilvellä varustettuja vaunuja, jotka odottivat pienen matkan päässä. Lakeija hyppäsi niiden takalaudalta maahan ja riensi kohti emäntäänsä, kun pakettikasan yli vaivoin tähystävä Susanna pienellä nyökkäyksellä paljasti, että toivottaisi avun nyt tervetulleeksi. Nuoren ja salskean lakeijan pitkät askelet lyhensivät välimatkaa heidän välillään nopeasti, mutta ennen kuin palvelija pääsi tarpeeksi lähelle ollakseen konkreettisesti hyödyksi, jotain tapahtui.

Kuten tavallista, Susannalle tapahtui aina jotakin, ja harvoin mitään imartelevaa. Hän sähelsi ja kompasteli ja sai itsensä näyttämään enemmän tai vähemmän höpsöltä. Nyt ongelma ilmaantui leveän rintakehän muodossa, jota pahki Susanna pakettien takia eteensä kunnolla näkemättä käveli melkoisella vauhdilla.

”Oh”, hän huudahti pakkausten laotessa joka suuntaan ja pudotessa tumpsahdellen kadulle, joka onneksi kuivasta säästä johtuen ei ollut kurainen. Susannan suuret mustasankaiset silmälasit keikahtivat vinoon ja hädissään hän haparoi tukea ympäriltään ollakseen menettämättä tasapainoaan.

”Olen pahoillani, neiti”, sanoi samassa tumma, lämmin ääni ja Susanna tunsu vahvan otteen käsivarressaan. Silmiään räpytel- len Susanna kohotti katseensa puhujaan. Äänessä oli jotain tuttua.

Aika pysähtyi. Susanna suoristi lasejaan, ja äkkiä hän oli taas Porvoon valtiopäivillä. Hän oli hankkiutunut lähelle sotatannerta ollakseen avuksi siellä missä pystyi, mikä oli vaatinut myös epä- sovinnaisia metodeita ja tiettyjä – hm – sopeuttamistoimenpiteitä, kuten Susanna mielellään asian ilmaisi viitaten kintaalla pikku- veljensä Franciksen suorasukaiseen tapaan käyttää sellaisia sanoja kuin ”petos” ja ”naamioituminen” sekä ”säätöaseman vääristely”. Nyt seitsemäntoista ikäinen Francis oli ollut sotavuodet turvassa Tukholmassa eikä tiennyt, minkälaisiin keinoihin aatelisdaamin saattoi olla pakko turvautua jos mieli olla hyödyksi. Susannan mie- leen valui muisto kuin kattilassa liedellä poreileva siirppi hänen elämänsä unohtumattomimmasta tapaamisesta.

Piikiven tummat silmät katsoivat suoraan Susannaan. Hiukset oli leikattu muodikkaasti parin tuuman mittaisiksi ja järjestetty huolettoman tyylikkäästi.

Karun veistokselliset, tummanpuhuvat piirteet olivat pysäyttä- vät, suu luja, kuin kivenhakkaajan taltalla taiten muovattu. Sil- mänräpäyksen Susanna muisti, kuinka se oli vaeltanut kohti hänen olkapäätään... Helakka puna karahti Susannan kasvoille hänen odottaessaan, tunnistaisiko mies hänet rouva Marian *éta- blissementin* piikatyöksi, joka monta pitkää vuotta sitten oli todis- tanut miehen musertavaa hetkeä.

Susanna oli tuolloin saapunut Porvooseen erään tuttavadaamin epäviralliseksi seuraneidiksi. Paikan oli järjestänyt äidin ystävätär vuorineuvoksetar Amelia Amanda Ståhl, joka oli ottanut huoleh- tiakseen Susannasta äidin menehtymisen jälkeen. Vuorineuvok- settaren mukaan aatelisneidolle oli hyväksi opetella mukautuvai-